

Harrian

» **13 ■ Laguntzak tratu txarren biktimei**
Eraso eta tratu txarrak pairatu dituzten emakumeak diruz lagunduko ditu Eusko Jaurilaritzak.

Herritar bakoitzak 1,4 kilo hondakin sortzen ditu egunean

Urtean 1.550.868 tona zabor sortzen da Euskal Herrian, eta ia gehiena zabortegietan metatzen da

A. SARASOLA - A. RENTERIA

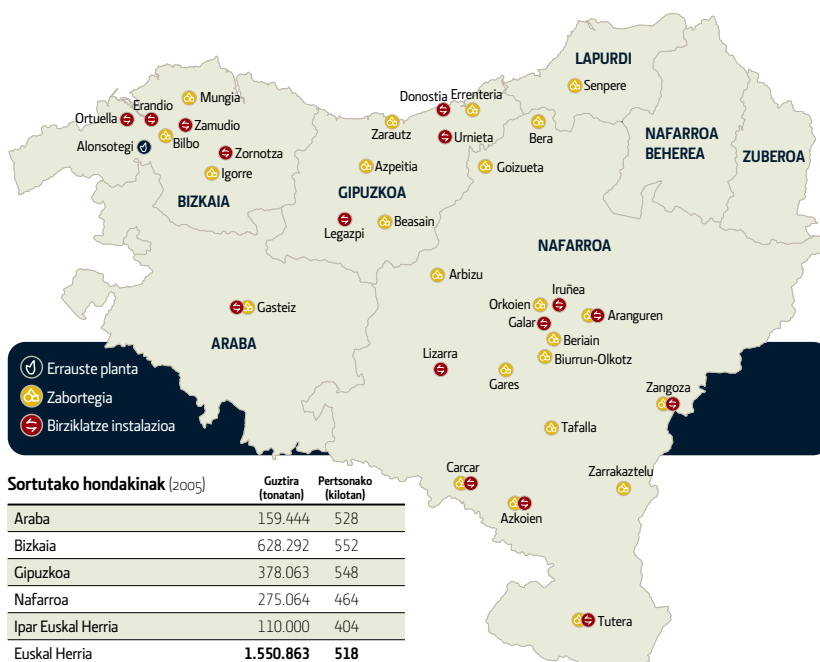
Gero eta hondakin gehiago sortzen da urtetik urtera. Etxeetan hainbat gai birziklatzearen kontzientzia handitzen joan bada ere, eta salbuespen txikiekin, konpostatzea bezalako tratamendu motak kasik ez dira erabiltzen Euskal Herrian, sortzen den hiri hondakin zatirik handiena organikoa izanik ere. Hala, Euskal Herri osoan dauden zabortegietan metatzen doa etxeetan egunero sortzen den zabor gehiena. Eta euskal herritar bakoitzak 1,4 kilo hiri hondakin sortzen du egunean, 518,23 kilo urtean, alegia. Orotara, Euskal Herri osoan 1.550.863 tona zabor sortzen da urtean.

Datuek diote, gainera, gero eta zabor gehiago sortuko dela etorkizunean ere. Izan ere, hiri hondakin sorkuntza gizartearen kontsumo-ohiturei lotuta dago; gero eta ekoizpen eta kontsumo gaitasun handiagoa, orduan eta hiri hondakin gehiago sortzen da. Horren lekuko, datu bat: 1995. urtean herritar bakoitzak 454 kilogramo zabor sortu zituen Araba, Bizkaia eta Gipuzkoan —orotara 976.154 tona hondakin sortu ziren—. 2005.ean, berriz, 545,6 kilo zabor sortu zituen biztanle bakoitzak —1.165.799 tona orotara—. Hamar urtetan, beraz, %17 hazi da herritar bakoitzak sortutako hondakin kopurua.

Arabar, bizkaitar eta gipuzkoar sortzen den zabor gehiena (%35a) materia organikoa da, %28 papera eta kartoia, %12 plastikoak eta %9 beira. Ordea, konpostatzen den kopurua oso urria da (%2). Zaborren erdia baino gehiago (55,8) zabortegietara doa; %26,7 birziklatzera eta %15,6 errauste plantara. Nafarroan sortzen den zaborraren materia organikoa zatia handiagoa da oraindik: %43. Beste %20 papera eta kartoia da, %9 beira eta %7 plastikoak. Ipar Euskal Herrian, aldiz, sortzen den hondakin guztien %55 Giron-dako (Frantzia) errauste plantara eramaten da, eta beste %45a zabortegira. Euskal Herria osotasunean hartuz gero zabortegien hautua da nagusi, nabarmen gainera.

Bizkaia da, oraingoz, errausteko

■ HIRI HONDAKINEN PRODUKZIOA ETA TRATAMENDUA

ITURRIA: NAFARROAKO GOBERNUA, EUSKO JAURLARITZA, BILTA CARBI

planta duen lurralde bakarra. Bigarrena egiteko nahia ere badute agintariek. Eta asmo bera dute Gipuzkoakoek, azken udal hauteskundearen ostetik aurrakako alderdiek indarra hartu badute ere. Birziklatze, konpostatze eta tratamendu mekaniko-biologikorako plantak ere badaude aurreikusita bi herrialdeotan. Ipar Euskal Herrian zabortegi, konpostatze eta birziklatze planta gehiago iragarri dituzte ere; errauste plantarik ez, ordea, ezta Nafarroan zein Araban ere.

Nafarroa

Nafarroan 2005ekoak dira hiri hondakinaren egoeraren inguruan esku-ragai dauden daturik eguneratuena. Urte hartan, 275.064 tona hiri hondakin sortu ziren herrialdean; hots, 464,3 kilogramo biztanleko. Osaerari dagokionean, hiri hondakinaren kopururik handiena (%43,7) materia organikoa izan zen, eta ondoren, papera zein kartoia (%20,1), beira (%9,1) eta askotariko plastikoko motak (7,4), hurrenez hurren.

Zaborrari emandako tratamenduari dagokionean, gehien gehiena hiru zabortegi nagusietara era-

maten dute zuzenean: Iruñerriko zaborra jasotzen duen Gongorako zabortegira, Lizarraldeakoa biltzen duen Carcarrekora eta Tuterako El Culebretera eramaten dute. Azken horretan biometanizazioa ere egiten dute, eta Carcarrekoan, berriz, konpostatzea ere, zaborra zuzenean isurtzeaz gain.

Iruñerriko zaborraren arazoak

■ ZENBAKIA

%2

■ **Tratamendua.** Zabortegira zaborraren %55 eramaten da Araba, Bizkaia eta Gipuzkoan, birziklatzera %26, erraustera %15 eta konpostatzera %2 baino ez.

■ **Osaera.** Araba, Bizkaia eta Gipuzkoan sortzen den zaborraren %35 materia organikoa da. %28 papera, %12 plastikoak eta %9 beira. Nafarroan, berriz, sortzen den zaborraren %43 da materia organikoa. %20 inguru papera da, %9 beira eta %7 plastikoak dira.

■ **Erretzera.** Ipar Euskal Herrian sortzen den zaborren %55 eramaten da errauste plantara, eta beste %45a zabortegira.

ez du aterabide erraza. Izan ere, Nafarroako Gobernuaren asmoa zen Arazurin biometanizazio planta egitea. Eta eraikuntza ia bukatuta bazegoen ere —lanean ere hasi zen garai batean— Espainiako Auzitegi Gorenak behin betiko itxiarazi berri du, plantak gertuen duen herria bi kilometro baino gertuago dagoelako eta, beraz, legea beteko ez lukeelako.

Bizkaia

Bizkaian 628.292 bat tona hiri hondakin sortzen dira urtean, 2005eko datuei erreparatuta; 552,797 kilogramo biztanleko. Hala, Bizkaia da zabor gehien sortzen duen herrialdea oro har, baina baita biztanleko ere. Zabor horren kopururik handiena zabortegietara doa, baina beste zati bat (iaz %32 inguru) Zabalgarbiko errauste plantan erretzen da. Kopuru hori bikoiztu eta %65eraino iristeko asmoa dute Bizkaiko agintariek, beste errauste planta bat egiteko xedearan alde egin baitute. Horretarako, Bilboko zaborrak jaso nahi dituzte errauste plantan. Baina oraingoz, ordea, Artigasko zabortegira eramaten

Tuterako (Nafarroa) El Culebreteko zabortegira eramaten

ditu hiriburuak sortzen dituen hiri hondakinak, eta gauza bera egiten jarraitzeko asmoa du. 143.000 tona zabor sortu zituen iaz Bilbok. Dena dela, bigarren errauste planta eraikitzekeko tramiteak datorren urtean hasiko dituzte agintariek.

Hala ere, hori ez da Bizkaia-ri begira agintariek aurreikusitako azpiegitura bakarra. Eusko Jaurilaritzaren EAEn hiri hondakinak planifikatzeko eta kudeatzeko ildoak dokumentuaren arabera, konpostatzerako instalazio zentralizatu bat jarriko da, «beste zenbait instalazioren laguntzarekin». Horietan, urtean, lehen mailako hondakin 32.000 eta 36.000 tona jasotzea aurreikusten da. Era berean, zaborraren tratamendu mekaniko-biologikorako instalazio bat egitea ere jasotzen du dokumentuak.

Gipuzkoa

Bizkaia-aren atzetik, hiri hondakin gehien sortzen duen herrialdea da Gipuzkoa. 2005. urtean 378.063 zabor tona sortu zuen; 548,945 kilo gipuzkoar bakoitzeko. Zabor gehiena zabortegietara eramaten dute gipuzkoarrek ere, baina Gipuzkoa-